การพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

THE COMMUNICATION SKILL DEVELOPMENT OF STUDENTS IN BACHELOR OF EDUCATION PROGRAM BY USING ACTIVE LEARNING

[1]ภูวดล จุลสุคนธ์

[1]Phuwadon Chulasukhont

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ประเทศไทย

Thepsatri Rajabhat University, Thailand

[1]phuwadon84@gmail.com

Received : January 14, 2023; **Revised** : March 23, 2024; **Accepted** : April 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ในภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 53 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบประเมินทักษะการสื่อสารและแบบประเมินความพึงพอใจ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยทักษะการสื่อสารของนักศึกษาก่อนเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย และเมื่อใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกแล้วทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลังเรียนเพิ่มขึ้น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ทักษะการสื่อสาร, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

---

[1] อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

The purpose of this research was to 1) developed the communication skills of bachelor of education students by using active learning in the educational administration and educational quality assurance course, and 2) studied the student's satisfaction to active learning process in the educational administration and educational quality assurance course. The sample were 53 early childhood major students who enrolled in ED 1204208 educational administration and educational quality assurance course in the semester 2 of 2022 academic year. The research instruments consisted of 1) the scale of communication skills assessment form and 2) the questionnaire of satisfaction in the active learning process. Data were analyzed by using percentage, mean and standard deviation.The research findings showed that 1) the communication skills of bachelor of education students by using active learning, before studying the overall was at the low level. However, after using the active learning process, the communication skills were increased, the overall was at the high level. 2) the student's satisfaction to active learning process was at the highest level.

Keywords : Communication Skill, Active Learning

บทนำ

การเรียนรู้เชิงรุก เป็นหนึ่งในกลยุทธ์การสอนที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในกระบวนการสร้างองค์ความรู้ ซึ่งกลยุทธ์ดังกล่าวอาจรวมถึงกิจกรรมภาคปฏิบัติ การเขียนสรุปใจความสำคัญ และการอภิปราย การแก้ไขปัญหา การรวบรวมและการสังเคราะห์ข้อมูล การสร้างคำถาม และกิจกรรมสะท้อนความคิด และมีในรูปแบบอื่นๆ อีกมากมาย โดยแนวทางเหล่านี้ผู้สอนมุ่งหวังที่จะส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนผ่านการผลิต และการถ่ายทอดความรู้ ตรงข้ามกับการถ่ายทอดความรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนจดจำ (Boston University Center for Teaching & Learning, 2022) ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือที่วงการศึกษาไทยคุ้นเคยกับคำว่า Active Learning นั้น เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไปผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ Bonwell, C., & Eison, J. (1991) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน 2 ประการ คือ 1) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์ และ 2) แต่ละบุคคลมีแนวบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน โดยผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการ

สร้างความรู้ (Co-creators) โดยผ่านการลงมือกระทำ โดยความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน (Mayer, R.E., 2007) จากแนวคิดที่กล่าวข้างต้นครูจึงจำเป็นต้องลดบทบาทในการสอนและการบรรยายลง แต่ควรไปเพิ่มกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการคิดและทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้นอย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ผ่านการพูด การเขียน และการอภิปรายกับเพื่อนๆ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้จากกิจกรรมที่หลากหลายดังกล่าว

โดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกจะสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถรักษาองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ได้คงทนมากขึ้น และสามารถเก็บในระบบความจำระยะยาว (Long-term memory) ซึ่งการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างมีความหมายโดยเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้เรียน ส่งผลให้เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี อันจะนำไปสู่การเกิดสมรรถนะที่สำคัญตามเป้าหมายของแต่ละวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553) จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของผู้วิจัยจากนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 53 คน เกี่ยวกับความต้องการ การเรียนรู้ ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า นักศึกษาต้องการกระบวนการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม มีการร่วมกิจกรรมกลุ่ม และมีการสื่อสารระหว่างเพื่อนร่วมชั้น รวมถึงการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 77.36 ดังนั้นการนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเข้ามาช่วยในการพัฒนาทักษะการสื่อสาร รายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้ประสบการณ์ ที่ได้รับจากภายในชั้นเรียนผ่านการลงมือกระทำผ่านกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อตอบสนองตามต้องการของผู้เรียนและเพื่อให้นักศึกษาเกิดองค์ความรู้จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ภาคเรียนที่ 2/2565 จำนวน 53 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบประเมินทักษะการสื่อสาร และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา โดยมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

3.1 แบบประเมินทักษะการสื่อสาร ประกอบไปด้วยแบบประเมินทักษะการสื่อสารของนักศึกษา 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการฟัง 2) ด้านการพูด 3) ด้านการอ่าน และ 4) ด้านการเขียน รวมประเด็นการประเมินจำนวน 12 ข้อ โดยจะดำเนินการทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน

3.2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งหมด 10 ประเด็น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) Independent

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สรุปผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ก่อนเรียนภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.89 เมื่อได้มีการใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาแล้ว พบว่าทักษะการสื่อสารของนักศึกษา หลังเรียนเพิ่มขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 รายละเอียดดังตารางที่ 1 และ 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการประเมินทักษะการสื่อสารของนักศึกษา ก่อนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ข้อ	รายการ	ผลการประเมินก่อนเรียน		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการฟัง				
1.	ความสามารถในการตอบคำถามที่ได้จากการฟัง	2.58	0.69	ปานกลาง
2.	การจับใจความสำคัญของเนื้อหา	1.91	0.57	น้อย
3.	การรู้ความหมายของคำศัพท์ทางการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา	1.62	0.84	น้อย
4.	การปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว	1.87	0.66	น้อย
ด้านการพูด				
5.	การออกเสียงและการใช้ประโยคอย่างเหมาะสม	2.51	0.61	ปานกลาง
6.	การพูดอย่างคล่องแคล่วต่อเนื่องไม่ติดขัด ชัดเจน	1.87	0.65	น้อย
7.	การแสดงท่าทางและพูดด้วยน้ำเสียงเหมาะสมกับการบรรยาย	1.85	0.57	น้อย
ด้านการอ่าน				
8.	การตอบคำถามที่ได้จากการอ่าน	1.77	0.53	น้อย
9.	การจับใจความสำคัญของเนื้อหาในการอ่าน	1.79	0.67	น้อย
10.	อ่านคำศัพท์ใหม่ทางการบริหารหรือการประกันคุณภาพและสามารถเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทได้	1.68	0.68	น้อย
ด้านการเขียน				
11.	การเลือกใช้ภาษาเพื่อเขียนอธิบายตามประเด็นที่กำหนด	1.62	0.67	น้อย
12.	การใช้ประโยคที่ถูกต้องและใช้เครื่องหมายวรรคตอน	1.64	0.51	น้อย
รวมเฉลี่ย		1.89	0.63	น้อย

จากตาราง 1 ทักษะการสื่อสารของนักศึกษาก่อนเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเท่ากับ ($\overline{X}$ =1.89, S.D. = 0.63) เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อยพบว่าสามอันดับแรกได้แก่ ความสามารถในการตอบคำถามที่ได้จากการฟัง ($\overline{X}$ =2.58, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ การออกเสียงและการใช้ประโยคอย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ =2.51, S.D. = 0.61) และอันดับสามคือการจับใจความสำคัญของเนื้อหา ($\overline{X}$ =1.91, S.D.= 0.57) ส่วนทักษะการสื่อสารที่น้อยที่สุดคือ การรู้ความหมายของคำศัพท์ทางการบริหารการศึกษาฯ ($\overline{X}$ =1.62, S.D. = 0.84) และการเลือกใช้ภาษาเพื่อเขียนอธิบายตามประเด็นที่กำหนด ($\overline{X}$ =1.62, S.D. = 0.67)

ตารางที่ 2 ผลการประเมินทักษะการสื่อสารของนักศึกษา หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ข้อ	รายการ	ผลการประเมินหลังเรียน		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการฟัง				
1.	ความสามารถในการตอบคำถามที่ได้จากการฟัง	4.47	0.69	มาก

2.	การจับใจความสำคัญของเนื้อหา	4.29	0.73	มาก
3.	การรู้ความหมายของคำศัพท์ทางการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา	4.39	0.62	มาก
4.	การปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว	4.21	0.68	มาก
ด้านการพูด				
5.	การออกเสียงและการใช้ประโยคอย่างเหมาะสม	4.25	0.77	มาก
6.	การพูดอย่างคล่องแคล่วต่อเนื่องไม่ติดขัด ชัดเจน	4.41	0.65	มาก
7.	การแสดงท่าทางและพูดด้วยน้ำเสียงเหมาะสมกับการบรรยาย	4.14	0.73	มาก
ด้านการอ่าน				
8.	การตอบคำถามที่ได้จากการอ่าน	4.18	0.67	มาก
9.	การจับใจความสำคัญของเนื้อหาในการอ่าน	4.16	0.72	มาก
10.	อ่านคำศัพท์ใหม่ทางการบริหารหรือการประกันคุณภาพและสามารถเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทได้	4.12	0.68	มาก
ด้านการเขียน				
11.	การเลือกใช้ภาษาเพื่อเขียนอธิบายตามประเด็นที่กำหนด	4.14	0.75	มาก
12.	การใช้ประโยคที่ถูกต้องและใช้เครื่องหมายวรรคตอน	4.15	0.81	มาก
รวมเฉลี่ย		4.24	0.73	มาก

จากตาราง 2 ทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลังเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ ($\overline{X}$ =4.24, S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสามอันดับแรกคือ ความสามารถในการตอบคำถามที่ได้จากการฟัง ($\overline{X}$ =4.47, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ การพูดอย่างคล่องแคล่วต่อเนื่องไม่ติดขัด ชัดเจน ($\overline{X}$ =4.41, S.D.= 0.65) และอันดับสามคือ การรู้ความหมายของคำศัพท์ทางการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา ($\overline{X}$ =4.39, S.D. = 0.62) ส่วนทักษะการสื่อสารที่น้อยที่สุดคือ อ่านคำศัพท์ใหม่ทางการบริหารหรือการประกันคุณภาพและสามารถเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทได้ ($\overline{X}$ =4.12, S.D. = 0.68)

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อ	รายการ	ความพึงพอใจของนักศึกษา		
		$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา	4.63	0.61	มากที่สุด
2.	เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม	4.67	0.58	มากที่สุด
3.	ใช้เทคนิคการสอนที่จูงใจให้นักศึกษาอยากเรียน	4.48	0.66	มาก
4.	ใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลายที่ทำให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในเรื่องที่เรียนได้	4.58	0.64	มากที่สุด

5.	แนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	4.59	0.59	มากที่สุด
6.	จัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้อภิปราย หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียน	4.62	0.62	มากที่สุด
7.	จัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้ทำงานเป็นกลุ่ม	4.61	0.66	มากที่สุด
8.	ใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน	4.64	0.71	มากที่สุด
9.	วัดและประเมินผลการเรียนเป็นระยะด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.58	0.65	มากที่สุด
10.	ให้ข้อเสนอแนะแก่นักศึกษาในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง	4.59	0.73	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.60	0.64	มากที่สุด

จากตาราง 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ ($\overline{X}$ =4.60, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสามอันดับแรกคือ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม ($\overline{X}$ =4.67, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =4.64, S.D. = 0.71) และอันดับสามคือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =4.63, S.D. = 0.61) ส่วนความพึงพอใจที่น้อยที่สุดคือ ใช้เทคนิคการสอนที่จูงใจให้นักศึกษาอยากเรียน ($\overline{X}$ =4.48, S.D. = 0.66)

อภิปรายผล

1. การพัฒนาทักษะการสื่อสารของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในรายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ส่งเสริมให้เกิดทักษะการสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน มีการเริ่มกระบวนการจากกิจกรรมกระตุ้นการอ่านโดยให้ผู้เรียนอ่านบทความแล้วแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนในชั้นเรียน รวมถึงการตอบคำถามในชั้นเรียนเพื่อตรวจสอบการจับใจความ และให้ผู้เรียนได้รับความรู้ผ่านการอ่าน มีกระบวนการคิดต่อด้วยกิจกรรมที่สองคือ การเสริมสร้างการฟัง โดยใช้การเรียนการสอนแบบระดมความคิดให้รับชม และรับฟังเกี่ยวกับคลิปวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา ทั้งจากที่ผู้สอนนำมาและจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งการคัดเลือกคลิปที่มานำเสนอต้องผ่านการรับชมและรับฟัง เพื่อคัดกรองก่อนนำมาเสนอ อีกทั้งยังมีกระบวนการให้ผู้เรียนเตรียมคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่จะนำเสนอ ทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการรับชมและฟังเพื่อจับใจความสำคัญ และทำความเข้าใจในเนื้อหาที่นำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับกมลวรรณ สุภากุล (2565) ที่กล่าวว่าการระดมความคิดเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันอภิปรายและรับฟังความคิดของผู้อื่นเป็นการเรียนแบบเชิงรุกได้อีกวิธีการหนึ่ง กิจกรรมที่สามคือการเสริมพลังการพูด เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในแนวทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยกิจกรรมนี้เป็นการตั้งคำถามให้เกิดการคิดหลากหลายประเด็นไม่มีคำตอบ

ที่ถูกต้องตายตัวแต่เป็นการหาเหตุผลมาสนับสนุนให้เกิดการอภิปรายร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดนอกจากการใช้คำถามกระตุ้นแล้วนักศึกษาต้องนำเสนองานของตนเอง แล้วร่วมกันอภิปรายในประเด็นที่กำหนดเพื่อให้นักศึกษาถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมาเป็นคำพูดที่ได้รับการเรียบเรียงอย่างเป็นประโยคและอาศัยท่าทาง น้ำเสียงประกอบการนำเสนอ จากกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Boston University (2022) ที่ได้อธิบายถึงผลลัพธ์ของการเรียนรู้เชิงรุกไว้ว่า กระบวนการนี้จะช่วยให้นักเรียนสะท้อนความเข้าใจโดยกระตุ้นให้พวกเขาเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับแนวคิดใหม่ ซึ่งช่วยให้ผู้สอนสามารถวัดการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ซึ่งจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในทุกสาขาวิชา และแสดงให้เห็นว่านักเรียนในห้องเรียนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจะมีอัตราความล้มเหลวต่ำกว่า และมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สูงกว่านักเรียนในห้องเรียนที่เน้นการบรรยายเป็นหลัก อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Johnson and Johnson (1987) ที่กล่าวว่าการทำงานและการเรียนจะประสบผลสำเร็จบรรลุได้ตามเป้าหมายเมื่อมีกิจกรรมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การอภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกัน การทำงานเป็นกลุ่มกระบวนการเหล่านี้จะส่งเสริม สนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการระดมความคิด และนำมาสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก รายวิชาการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าสามอันดับแรกคือ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถาม ใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมซักถามในประเด็นที่สงสัย รวมถึงการแสดงความคิดเห็นทำให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่ได้เรียน และพยายามสรุปแนวความคิดที่เข้าใจตามด้วยการยืนยันสิ่งที่ตนเองคิดจากการซักถามผู้สอน สอดคล้องกับ Boston University (2022) ที่ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของนักเรียนควรมีการเชิญชวนให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม สำหรับงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ผู้สอนควรให้คำแนะนำที่ชัดเจนโดยสรุปว่านักเรียนจะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไร นักเรียนจะมีส่วนร่วมกันในกิจกรรมอย่างไร กฎพื้นฐานหรือแนวทางสำหรับการทำงานเป็นกลุ่มมีอะไรบ้าง การตอบคำถามเหล่านี้อย่างชัดเจนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่คาดหวังจากการมีส่วนร่วมของพวกเขา และยังสอดคล้องกับ Handelsman et al., (2007) ที่ได้กล่าวว่า การกำหนดให้นักเรียนสะท้อนการเรียนรู้หรือมีส่วนร่วมในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้พวกเขาสรุปและขอให้แบ่งปันคำตอบเพื่อกระตุ้นการอภิปราย หรือรวบรวมคำตอบทั้งหมดเพื่อใช้เป็นข้อมูลในชั้นเรียนครั้งต่อไป โดยผู้สอนจะมีบทความสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการสรุปองค์ความรู้ โดยแนวทางนี้จะสนับสนุนให้นักเรียนมีการสื่อสารและตรวจสอบการเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงผลการศึกษาความพึงพอใจในการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับ วนัขพร ชมชื่นใจ (2565) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้านในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจ

มากที่สุด 3 อันดับแรก ประกอบไปด้วย ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล โดยจะเห็นได้ว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจะทำให้บรรยากาศในการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก หรือที่เราคุ้ยเคยกับคำว่า Active learning มาใช้เป็นหลัก เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นการบรรยายของผู้สอน และผู้เรียนมีหน้าที่แค่ฟัง จดจำ และนำไปใช้เท่านั้น จะสร้างความเบื่อหน่าย และลดความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อเนื้อหาลงไปอย่างชัดเจน โดยการเริ่มใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสามารถเริ่มได้จากการวางข้อตกลงร่วมกันในเรื่องของรูปแบบการเรียน เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและมีบทบาทในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ผ่านการทำงานแบบร่วมมือกัน รับผิดชอบต่อผลงานร่วมกัน ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้รวมถึงนำองค์ความรู้ที่ได้ในชั้นเรียนมาสรุปรวบยอดเพื่อเป็นการยืนยันแนวคิดและองค์ความรู้ร่วมกันกับผู้เรียนในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งวิธีดังกล่าวนี้นอกจากจะส่งเสริมให้ทักษะการสื่อสารของผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นแล้ว ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

กมลวรรณ สุภากุล. (2565). *การจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning เพื่อให้ผู้เรียนรู้จริง* เข้าถึงจาก http://itec.taluam.com/files/docs-1491129466.pdf เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2565

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *Active Learning.* ข่าวสารวิชาการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ประจำเดือนพฤศจิกายน 2553.

บุญชม ศรีสะอาด. (2557). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย.* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2547). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

วนัขพร ชมชื่นใจ. (2565). *ผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เรื่อง อัตราส่วน สัดส่วน และร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.* วารสารวิจัยรำไพพรรณี. 16(2). 102.

Active Learning KM. (2560). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning* เข้าถึงจาก http://www.mct.rmutt.ac.th/km/?p=786 เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2560

Bonwell, C., & Eison, J. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom (ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1).* Washington, DC: George Washington University.

Boston University, Center for Teaching & Learning. (2022). *Active Learning: Teaching Guide.* Retrieved on September 25,2022 from https://www.bu.edu/ctl/guides/active-learning/

Handelsman, J., Miller, S., and Pfund, C. (2007). *Scientific teaching.* New York: W.H. Freeman.

Johnson, H., & Johnson, P. (1991). *Task knowledge structures: Psychological basis and integration into system design*. Acta Psychological, 78, 3-26.

Mayer, R.E. (2007). *Should There Be a Three-Strikes Rule Against Pure Discovery Learning? The Case for Guided Methods of Instruction.* American Psychologist. Vol. 59 No. 1.